

ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЖИЛИЩНИЯ ФОНД В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 1965 ГОДИНА

*Соня Златанова**

С Постановление на Министерския съвет № 132 от 30.XII.1963 г. се регламентира провеждането на 12-ото преброяване на населението и жилищния фонд в България. Целта на преброяването е да се получат пълни и подробни данни за общия брой на населението и разпределението му по пол, възраст, национален състав, образование, занятие, социални групи и др. към 1 декември 1965 година. Чрез репрезентативни наблюдения се изучават въпросите относно възпроизводството на населението - фертилността, големината и състава на домакинствата и семействата в България. На преброяване подлежи цялото налично и постоянно население на отделните населени места.

При разработката на програмата на преброяването, проведено през 1965 г., са взети предвид:

- Опитът от проведените 11 преброявания на населението и 10 преброявания на сградите и жилищата в България;
- Материалите за обмяна на опит, получени по линия на Съвета за икономическа взаимопомощ;

* Младши експерт в отдел „Публикации, библиотека и дигитални продукти“ на НСИ;
e-mail: SZlatanova@nsi.bg.

- Препоръките на Конференцията на европейските статистици;
- Европейските програми за преброяването на населението и за преброяването на жилищата през 1960 година.

Критичен момент на преброяването

За да се определи най-правилно критичният момент на преброяването, се проучва през кои месеци на годината са проведени преброяванията в различни страни по света. Установено е, че голяма част от проучваните страни са провели своите последни преброявания през зимните месеци, когато движението на населението е най-малко. Над 35% от страните в Европа провеждат своите преброявания през декември.

С цел да се установи по-точно кога движението на населението е най-малко се провежда специално проучване на броя на превозените пътници от всички видове междуселищен транспорт през различни дни в периода 12 ноември 1963 г. и 3 януари 1964 година. Събрани са данни от 573 поделения на Министерството на транспорта и съобщенията, които издават билети. Установено е, че най-малък е броят на пътниците на 29 ноември 1963 г. - 307 234 души, а най-голям е броят на 31 декември 1963 г. - 444 338 души. Установено е, че в средата на седмицата движението на населението е най-малко (в сряда - 331 991 пътници средно за периода). Най-голямо е движението в началото и в края на седмицата (в неделя - 364 442 пътници средно за периода).

При преброяването всички лица, които отсъстват от мястото, където постоянно живеят, се записват в преброителните карти по два пъти - веднъж на мястото, където те са заварени в критичния момент на преброяването (като временно живущи), и втори път, където те живеят постоянно (като временно отсъстващи). За да се създадат условия за по-малко грешки при преброяването се избира такъв момент, при който движението на населението е най-малко, за да се вписват по-малко лица по два пъти в преброителните карти. Ако някое временно отсъстващо лице бъде преброено като такова само в мястото, откъдето то отсъства, без да е преброено като временно живущо в мястото, където то се намира по време на преброяването, се получава разлика между броя на наличното и на постоянното население, тъй като това лице няма да бъде преброено никъде като налично население.

Като се вземат предвид изложените изисквания и резултатите от проведените проучвания, е решено преброяването да се извърши на 1 декември 1965 г. в сряда. Това обстоятелство довежда до извършване на по-качествено преброяване и по-пълно обвързване на данните за временно отсъстващите и за временно живущите лица.

Критичен момент на преброяването на населението и жилищния фонд е 0.00 часа на 1 декември 1965 г., т.е. в полунощ на 30 ноември срещу 1 декември 1965 година. Това означава, че всички данни се отнасят по състоянието им към този критичен момент.

Метод на преброяването

Преброяването на населението и жилищния фонд се извършва не по метода на самопреброяването, а чрез специални органи - преброители и контролори. При прилагането на този метод се създават необходимите предпоставки за получаване на качествени данни. Този метод спомага и за ускоряване на работата в следващите етапи - проверката и шифрирането на материалите от преброяването.

По време на обучението на преброителите и на другите органи на преброяването се използват специални карти с примерно попълнени отговори за по-лесно запаметяване на начините на попълване на картите.

При определянето на понятието „населено място“ е взета предвид формулировката, заложена в Европейската програма за преброяване на населението.

В избрани преброителни участъци се извършват всички видове проверки за пълнота и точност на преброяването. Изборът се извършва на принципа на случаен подбор. Избраните преброителни участъци играят ролята на гнезда. Прави се проверка за пълнотата и точността на преброяването само в 0-3 до 0.5% от всички преброителни участъци, т.е. в 100 - 150 преброителни участъка, или по 3 - 5 участъка средно на окръг. Тази норма съответства на международната практика.

При това преброяване широко се използват репрезентативните методи, тъй като чрез тях много се разширява обхватът на преброяването без това да усложни работата на преброителния апарат и на апарата, който извършва разработките. Тези методи не изискват допълнителни финансови ресурси, използвани са както при самото наблюдение, така и при разработката на материала, събран по време на преброяването.

Организация на преброяването

Номериране на сградите

Като първа предварителна и подготвителна задача, както и при предишните преброявания, на общинските народни съвети се възлага да вземат незабавно необходимите мерки за проверка, поправка и допълване на съществуващата номерация на къщите, а където подобна информация не съществува, да бъде извършено ново номериране на сградите. Тази предварителна дейност гарантира пълнота, точност и изчерпателност на работата в самия ден на преброяването. За успешното осъществяване на тази дейност се извършва следното:

- Всеки председател на градски или селски общински народен съвет, след като получи Наредбата за подготовка и организация на преброяването до 26 април 1965 г. издава писмена заповед за номерирането на дворните места във всички населени места в района на общинския народен съвет. В същата заповед се посочват поименно лицата, на които се възлага тази задача, както и срокът, в който тя трябва да бъде извършена. Лицата, на които се възлага номерирането на дворните места, трябва да бъдат измежду най-добрите служители на съвета, по възможност технически лица.
- До 30 април 1965 г. общинските народни съвети изпращат на окръжната преброителна комисия препис от заповедта за номериране на дворните места и за назначените служители на съвета, които да извършат проверка, поправка или нова номерация на дворните места в населените места, включени в състава на общината.
- До 10 май 1965 г. окръжната преброителна комисия организира съвещание с ръководителите по преброяването в общинските народни съвети, на която секретарят на окръжната преброителна комисия изнася инструктивен доклад за начина, реда и сроковете на прегледа, поправката или номерирането на дворните места в населените места в окръга.
- Проверка и поправка на номерацията на дворните места се извършва само в онези населени места, в които старата номерация е запазена, но не е пълна.
- Нова номерация на дворните места се извършва в онези населени места, където до този момент не е правена такава или ако е правена, от нея са останали слаби следи или е много обърквана (например едно дворно място има няколко номера) и затова не е възможно да се поправи или допълни.

- Номерацията на дворните места се извършва по населени места и обхваща без изключение всички дворни места, намиращи се в землището на населеното място.

Дефинициите за населено място и дворно място са следните:

- „*Населено място*. Под населено място се разбира всяка група от къщи, разположени в съседство една до друга, независимо от броя им, които отстоят на известно разстояние от друга група къщи и са ясно разграничени от тях, обитават се постоянно и носят отделно име, утвърдено със закон или указ на Президиума на Народното събрание.“

Отделно стоящите извън населеното място жилищни и други сгради като жп гари, кантони, вили, туристически хижи, почивни станции, ферми и други сгради, в които живее население, намиращи се в землището на същото населено място, не се приемат за отделни, самостоятелни населени места. Те се включват към населеното място, на чието землище се намират. Отделни махали и квартали, които отстоят на известно разстояние от другите части на населеното място, но не са признати за отделни населени места с указ или закон, не са самостоятелни населени места, а са част от населеното място, към което се числят административно.

- „*Дворно място*. Под дворно място се разбира всяка ограничена площ от територията на населеното място, оградена или не, която е застроена или подлежи на застрояване, когато се намира в благоустройствената черта или е действително застроена, когато се намира извън благоустройствената черта на населеното място.“

За черта на населеното място се приема площта на земите, включени в градоустройствения план на населеното. Отграничаването на дворните места в благоустройствената черта на населеното място се извършва въз основа на улично-регулационните и дворищно-регулационните планове. За населените места, които нямат градоустройствени и регулационни планове, отграничаването на дворните места се извършва според фактическото състояние на дворните места.

Наредби и номенклатури по преброяването

За първи път в историята на преброяванията в България се изработва програма за преброяването на населението и жилищния фонд на 1 декември 1965 г., която е публикувана в отделен том през юни 1964 година. Програмата съдържа наредби и инструкции за организацията и провеждането на преброяването, както и организационен план за преброяването на населението и жилищния фонд:

- Организационен план за преброяването на населението и жилищния фонд;
- Наредба за подготовката и провеждането на преброяването;
- Инструкция за работата на преброителя;
- Инструкция за работата на контролора;
- Инструкция за проверка на пълнотата и точността на преброяването;
- Преброителни карти и справки;
- Инструкция за попълване на картите и справките;
- Инструкция за попълване на карти А, Б, К, Д, Ж и справки В и З;
- Инструкция за организиране на репрезентативно наблюдение на семействата и попълване на Карта С;
- Инструкция за организиране на репрезентативно наблюдение на жените в родилна възраст и попълване на Карта Ф;
- Инструкция за организиране на репрезентативно наблюдение за използване на помещенията в градските жилища и попълване на Карта Р;
- Номенклатура за народностопанските отрасли и подотрасли;
- Номенклатура за основните групи и подгрупи занятия;
- Номенклатури за шифриране на материала за домакинството;
- Номенклатури за шифриране на материала за семейството;
- Номенклатури за шифриране на материала за жените във фертилна възраст;
- Номенклатури за жилищния фонд;
- Номенклатури за шифриране на материала за сградите и жилищата.

В програмата детайлно са разписани всички дейности и съответните срокове за тяхното изпълнение, за да протече гладко и благополучно предстоящото преброяване. За организацията и събирането на данните са заложили национални и международни изисквания и номенклатури. В наредбите за организиране на преброяването са дадени подробни инструкции за работата, която предстои да извърши всеки един от органите по преброяването.

Преброителни органи - преброяването се извършва от окръжните и общинските народни съвети под прякото ръководство на Централното статистическо управление при Министерския съвет и неговите органи.

Централното статистическо управление изработва методологията на преброяването, ръководи го и снабдява народните съвети с необходимите преброителни карти и другите документи, съпътстващи преброяването.

Окръжните народни съвети създават комисия за провеждане на преброяването, която се оглавява от председателя на окръжния народен съвет. Те назначават и инспектори за извършване на проверка на пълнотата и точността на преброяването.

Общинските (градски, селски) народни съвети назначават ръководители по преброяването, преброители и контрольори, а там където е необходимо и разводачи.

За преброители (около 27 000) са назначени служещи при народните съвети, държавните и кооперативните предприятия и учреждения, а също така и подходящи лица от масовите организации (ОФ, БКП, профсъюзите, ДКМС и др.).

За контрольори (не са открити данни за техния брой) са определени най-подготвените служители от народните съвети, директори на основни училища, учители и други държавни служители. При разпределянето на преброителите и контрольорите по преброителни участъци се взема под внимание познаването на района, за който са отговорни.

Избягва се назначаването за контрольори и преброители на данъчни агенти, милиционери, съдебни изпълнители, телеграфо-пощенски и жп служители, офицери и други лица, които поради естеството на работата си не е възможно да бъдат напълно посветени на преброяването.

В преброяването вземат участие около 27 00 преброители, като техните професии са:

- Учители и възпитатели;
- Плановици и икономисти;
- Счетоводители, книговодители и касиери;
- Деловодители, архивари и машинописци;
- Продавачи, магазинери и други търговски работници;
- Лекарите, зъболекари, фелдшери, медицински сестри и други;
- Бригадири, звеноводи и други селскостопански работници;
- Пенсионери;
- Домакини и други незаети в производството лица.

Органите на Централното статистическо управление - окръжните и градските отдели „Статистика“, подпомагат и контролират народните съвети при организирането

и провеждането на преброяването. В програмата за преброяването на населението и жилищния фонд подробно са разписани всички задачи и задължения на преброителните органи.

Преброителите и контролорите са обучени на тридневни инструктивни конференции, като за целта са използвани и пробно попълнени преброителни карти.

Преброителни карти - преброяването на населението и жилищния фонд се извършва със следните преброителни карти:

- Карта А - за обикновено домакинство;
- Карта Б - за колективно домакинство;
- Справка В - за преброено лице;
- Контролна карта К;
- Справка Г - за преброено лице на 90 и повече навършени години;
- Справка З - за занятие и място на работа;
- Карта Ф - за жени в родилна възраст;
- Карта С - за семейство;
- Карта Д - за жилищна сграда;
- Карта Ж - за жилище;
- Карта Р - за използване на помещенията на жилищата в градовете.

Информационна и комуникационна кампания на преброяването

Опитът, натрупан при предишните 11 преброявания, показва, че информационната кампания, предшестваща всяко преброяване, има ключово значение. Добрата и навременна информираност на населението и запознаването му с тази общонационална задача предопределя успешното и качествено извършване на преброяването на населението и жилищния фонд. За целта са проведени конференции и беседи в народните читалища и масовите организации, излъчени са призови по радиотранслационните възли в предприятията и учреждения. Местният печат е широко използван за разясняване на основните цели и задачи, свързани с преброяването, както и популяризиране на въпросите от преброителните карти. Организирано е поддръжане на витрини, украса на улици и фасади на обществени сгради с афиши и плакати. Целта на агитацията е да се извести на всички граждани, че на 1 декември 1965 г. ще има преброяване, както и да се предразположи населението да даде верни данни на преброителите.

Пробно преброяване

През периода март - април 1965 г. е извършено пробно преброяване с оглед до 1 май 1965 г. да се утвърди и даде за печат инструментариумът на преброяването. То се провежда на няколко места в страната (не е налична информация за точните населени места, в които е проведено пробното преброяване) с цел да се обучи ръководният състав на преброяването, както и да се проведе тест на инструментариума при различните условия, които съществуват в България - големи градове, малки градове, събрани и разпръснати села и други.

При пробното преброяване се уточнява дали преброителните участъци в градовете и селата трябва да бъдат еднакво големи. Събрани са необходимите данни за уточняване на размера и метода на извадката, както и е изчислен размерът на евентуална грешка при репрезентативните изучавания. Предварителното преброяване спомага за уточняване на големината на преброителните участъци и контролните райони, за уточняване на системата за проверка на пълнотата и точността на преброяването, за проверките, които ще извършат контролорите, за най-удобно подреждане на въпросите в преброителните карти и други.

Извършване на преброяването

На 1 декември 1965 г. в 6.00 часа стартира 12-ото преброяване на населението и жилищния фонд. Започва броенето в 30 506 преброителни участъка на територията на цялата страна. В периода 1 - 7 декември се осъществява цялото преброяване.

Населението е броено по категории:

- Налично население - всички лица, които в критичния момент на преброяването са се намирали в дадено населено място;
- Постоянно население - всички лица, които живеят постоянно в дадено населено място. Включват се временно отсъстващите, а се изключват временно живущите в дадено населено място;
- Юридическо население - всички лица, които са вписани за жители в регистрите на дадена община, независимо от това къде живеят постоянно и къде са се намирали в момента на преброяването.

За нуждите на държавата е важно да се знае броят на населението по категории, за да се планира снабдяването, жилищният фонд, местният транспорт, комуналните услуги и други (табл. 1).

1. Население по категории, вид населено място и пол

Вид населено място и пол	Постоянно население (2+3)	Постоянно налично население	Временно отсъстващи лица	Временно живущи лица	Налично население (2+4)
	1	2	3	4	5
Общо за страната	8227866	7980920	246946	222255	8203175
Мъже	4114167	3974991	139176	119191	4094182
Жени	4113699	4005929	107770	103064	4108993
Градове	3615416	3484224	131192	121549	3605773
Мъже	1807645	1736499	71146	64645	1801144
Жени	1807771	1747725	60046	56904	1804629
Селища от градски тип	207408	201419	5989	5108	206527
Мъже	104215	100827	3388	3213	104040
Жени	103193	100529	2601	1895	102487
Села	4405042	4295277	109765	95598	4390875
Мъже	2202307	2137665	64642	51333	2188998
Жени	2202735	2157612	45123	44265	2201877

Групирането на населението на градско и селско се извършва по юридическата характеристика на населените места - в зависимост от това дали има указ за признаване на дадените населени места за градове.

Населението се обхваща по *семејства* и *домакинства*. По този начин се изпълняват препоръките на Европейската програма за преброяванията на населението.

Събрани са данни за фактическото семейно положение, а не за юридическото. Това се налага от факта, че в някои райони на страната има лица, които живеят във фактически устойчиво съжителство, фактически образуват семейство, без тяхното съжителство да е регистрирано по реда, определен от държавата. На практика това съжителство образува семейство (табл. 2).

2. Население по семейно положение и пол според преброяванията от 1900 до 1965 година

Семейно положение и пол	Години								
	1900	1905	1910	1920	1926	1934	1946	1956	1965
Общо	3744283	4035575	4337513	4846971	5478741	6077939	7029349	7613709	8226564
Неженени	2061100	2179588	2335015	2551450	2789348	2966076	3097094	3005776	3027540
Женени	1500999	1665477	1792303	1997267	2375865	2769824	3519253	4155295	4674094
Разведени	5739	5469	5210	5746	9724	15034	25974	49054	80913
Вдовци(вдовици)	173923	185003	203556	291296	303790	326235	386993	402905	444017
Мъже	1909567	2057092	2206685	2420784	2743025	3053893	3516774	3799356	4111236
Неженени	1093736	1155691	1236660	1344258	1471601	1575401	1657375	1617230	1646289
Женени	752275	833220	891332	990390	1182777	1381096	1752561	2071411	2334920
Разведени	2749	2688	2574	2428	4228	6568	10417	17263	28873
Вдовци	59241	65469	75401	82655	84414	90462	96396	93096	101154
Жени	1834716	1978483	2130828	2426187	2735716	3024046	3512575	3814353	4115328
Неомъжени	967364	1023897	1098355	1207192	1317747	1390675	1439719	1388546	1381251
Омъжени	748724	832257	900971	1006877	1193088	1388728	1766692	2083884	2339174
Разведени	2990	2781	2636	3318	5496	8466	15557	31791	52040
Вдовици	114682	119534	128155	208641	219376	235773	290597	309809	342863

За всяко населено място се изчислява броят на населението в три *основни възрастови* групи:

- Население в трудоспособна възраст;
- Население под трудоспособна възраст;
- Население над трудоспособна възраст.

Въпросите за продължителността на живота и дълголетието предизвикват голям интерес от страна на държавата. На 100 000 души се падат 17 души на възраст 100 и повече години. Този факт поражда към конкретния момент идеята за провеждане на отделна анкета, с която да се проучат основно условията на живот на столетниците. За целта по време на преброяването е включена преброителна Карта Г, която се попълва от всяко лице над 90-годишна възраст. Изчислено е, че към този момент в България живеят около 10 000 души на тази възраст.

Данните за *народността* са разработени по две номенклатури - пълна и съкратена. Подробната номенклатура е изработена в съответствие с препоръките на Етнографския институт при Българската академия на науките.

Не са събрани данни за *гражданството (поданството)*, тъй като всички преброявани лица, в т.ч. и лицата от малцинствените групи, имат българско поданство.

При разработката за *родния (говоримия)* език се отделят в самостоятелни групи само основните езици. С поставянето на този въпрос в преброителните карти се цели да

се установи каква част от малцинствените групи определят за свой роден език българския.

Грамотността и образованието се изучават посредством въпроса за образованието в преброятелната карта. Към момента на преброяването относителният дял на неграмотното население е много нисък. При разработката на събраните данни малограмотните лица са отделени в самостоятелна група (фиг. 1).

Фиг. 1. Население по степен на образование

За изучаване на *плодовитостта* на жените във фертилна възраст се попълва Карта Ф. Няма подробна разработка в териториален разрез. Почти всички таблици се разработват общо за страната, само някои са разработени общо за всички градове и общо за всички села в страната.

При разработката на материалите от преброяването е увеличен броят на таблиците със *стопанските показатели за населението*. По текущата отчетност на ЦСУ, в резултат на регулярни или еднократни наблюдения, се събират данни за работещото население. Тези данни обаче не обхващат цялото активно население. Извън отчетността остават заетите лица в едноличните селски стопанства, в помощните стопанства на работници, служещи и други лица, частните търговци, некооперираните занаятчии и други. Редовната отчетност не обхваща неактивните лица. При преброяването се събират подробни данни за обществената група, занятието и мястото

на работа на цялото население. Изчислен е броят на селскостопанското и неселскостопанското население. При разпределението на населението на активно и неактивно са спазени изискванията на Европейската програма за преброяванията.

За разпределение на *населението по занятия* са събрани данни за упражняваното занятие по време на преброяването. По изключение за сезонните работници и за селските стопани са събрани данни за основното им занятие през по-голямата част от годината. Номенклатурата на занятията е съгласно изискванията на Международната единна класификация на професиите, изработена от Международното бюро по труда в Женева, но тази номенклатура не отговаря изцяло на потребностите на българското общество, тъй като става въпрос за различни условия и структура на капиталистическо стопанство. Затова след разработката се дават данни само за някои отделни видове занятия, включени в класификацията.

Обработката на всички сведения от преброяването се извършва с електронна машина „Гама“ от Главна дирекция на статистиката.

Преброяване на жилищния фонд през 1965 година

Преброяването на жилищния фонд в България се извършва едновременно с общото преброяване на населението. Карти Д и Ж се попълват от всички преброители, а само 360 преброители (3% от градските преброители), или средно по 12 преброители на окръг, попълват Карта Р. Подробното изучаване на жилищата дава възможност да се изработи един бъдещ баланс на жилищния фонд в страната (табл. 3).

3. Брой сгради по вид и окръзи

Окръзи	Сгради - брой		
	жилищни	вили	общезития
Общо за страната	1691698	8730	3255
Благоевград	53846	162	98
Бургас	72138	27	147
Варна	69705	1151	117
Велико Търново	87256	25	127
Видин	46943	110	46
Враца	79118	1424	91
Габрово	38694	86	140
Кърджали	42733	1	112
Кюстендил	46470	33	51
Ловеч	59273	74	79
Михайловград	65262	121	42
Пазарджик	62515	437	99
Перник	40959	101	61
Плевен	80800	34	96
Пловдив	122588	94	151
Разград	47897	4	44
Русе	53883	44	101
Силистра	38935	9	43
Сливен	47716	483	146
Смолян	25145	19	338
гр. София	91605	2938	355
София	82507	1264	219
Стара Загора	75794	13	141
Толбухин	52028	66	75
Търговище	45321	1	34
Хасково	56655	2	108
Шумен	54360	6	100
Ямбол	51552	1	94

Видове сгради

При преброяването са обхванати както обитаваните и необитаваните сгради, така и вилите и сградите, използвани за други цели. При разработката необитаваните жилищни сгради са отделени в самостоятелна група поради увеличение на броя на необитаваните жилищни сгради в селата в резултат на засилващата се урбанизация на населението у нас. В категорията „жилищни сгради - необитавани“ са включени жилищните сгради, в които не са живели постоянно по време на преброяването

домакинства и лица, както и тези, в които е оставена част от покъщнината на домакинството и собственика, който живее на друго място, но се завръща от време на време по време на отпуска, ваканция и други. Въпреки препоръката на Европейската програма за преброяване на жилищата не са броени хотелите и болниците като колективни жилища. Българската статистика изучава размера на площта и броя на леглата в хотелите и болниците и публикува резултатите в комуналната и здравната статистика.

Конструкция на сградите

По конструкция сградите се разпределят на паянтови, масивни и стоманобетонни. Комбинираната разработка на данните за конструкция на сградите и по годината на построяването им дава възможност да се изчислят съответните коефициенти на износеността на жилищния фонд в България.

Етажност на сградите

Увеличен е броят на групите сгради по етажност. Последната група е „десет и повече етажа“. Това дава възможност да се направи по-подробен анализ на етажността на сградите.

Година на построяване на сградите

В Карта Ж не е предвиден въпрос за характеризиране на годината на построяване на жилището, тъй като жилището е построено в годината на построяване на сградата.

Завършеност на сградите

Броят на недовършените отвън и отвътре сгради в нашата страна към момента на преброяването е сравнително голям. Това налага в Карта Д да се включи и този признак. Изучаването на сградите по тяхната завършеност дава възможност за установяване на относителния дял на незавършените сгради и набелязване на мероприятия за тяхното довършване.

Застроена площ на сградите

По този признак са характеризирани само сградите в градовете. От данните за застроената площ на сградите се изчисляват брутните и нетните коефициенти на жилищното застрояване в градовете.

Асансьори и гаражи

Събрани са данни за наличието на асансьори и гаражи само в градовете, тъй като в селата въобще не може да бъде поставен този въпрос. Данните за наличие на асансьор

и гараж се събират с картата за сграда, а не за жилище поради факта, че те принадлежат към сградата.

Видове жилища

Събрани са данни за всички видове жилища - вили, бараки, подвижни превозни средства, колективни жилища, както в градовете, така и в селата. Сградите са групирани по броя на жилищата в тях в три групи: с едно жилище, с две жилища, с три и повече жилища. В градовете преобладават сградите с едно и две жилища (табл. 4).

4. Брой жилища по вид, жилищна площ, стаи и живущи лица

Окръзи	Жилища									
	обикновени жилища				жилища в нежилищни сгради				временни жилища	
	жилища - бр.	жилищна площ - м2	стаи - бр.	живущи лица	жилища - бр.	жилищна площ - м2	стаи - бр.	живущи лица	жилища - бр.	живущи лица
Общо за страната	2079224	85053826	4922312	8087079	14093	363021	17570	58639	22732	80846
Благоевград	63126	2444461	146466	298618	529	14454	726	2537	454	1414
Бургас	93198	3499796	210700	369987	703	17678	844	3257	2104	7479
Варна	93511	3607466	199843	353469	776	20306	967	2946	3241	10890
Велико Търново	96798	4166633	265582	336478	581	16076	773	2656	86	296
Видин	50331	2331944	139084	179296	260	9048	335	1639	108	312
Враца	84514	3576755	206663	305725	350	10309	483	1690	363	1582
Габрово	49280	2024612	124013	165060	518	12491	599	1950	522	1376
Кърджали	50691	1926456	108963	280572	739	15222	901	2446	189	658
Кюстендил	53893	2192469	122840	194469	379	9302	457	1305	223	1204
Ловеч	63620	2682089	160692	213148	496	12981	594	2387	273	1705
Михайловград	65350	2879885	182948	238710	330	8329	410	1486	174	757
Пазарджик	69756	2765665	159379	293732	382	8747	483	1143	359	1800
Перник	51754	1996397	111954	178773	352	9340	422	1415	217	600
Плевен	88703	3986819	231932	347172	463	13871	592	2310	519	2166
Пловдив	157060	6304279	364861	635979	731	20018	995	2880	1991	6670
Разград	50225	21008808	125441	196651	236	6163	274	1417	128	408
Русе	69461	2778810	166896	267089	655	16210	751	2691	1072	2948
Силистра	43108	1852734	112373	170297	137	3945	180	611	68	219
Сливен	56555	2206486	122299	223966	391	8460	460	1344	396	1559
Смолян	38537	1340063	81786	157931	675	13714	762	2074	115	245
гр. София	212537	8689648	458052	862022	2045	53517	2587	7806	6540	24659
София	92180	3631919	214701	314792	632	15499	802	2324	218	673
Стара Загора	91703	3619879	197348	345735	473	11063	565	1845	1430	4561
Толбухин	58652	2472855	140921	232862	301	9621	382	1561	351	1058
Търговище	48390	2093439	120883	176430	230	6766	281	1576	38	135
Хасково	67600	3051336	168903	286188	320	8265	406	1462	655	2511
Шумен	61567	2591137	142313	241198	260	7322	330	1066	415	1283
Ямбол	57124	2240986	134476	220730	149	4304	209	815	483	1678

Помещения

При разработките се прави разпределение на жилищата по броя на помещенията (стаите). При това разпределение са включени не само стаите, но и дневните и кухните с площ 4 и повече кв. м съгласно изискванията на Европейската програма за преброяване на жилищата. Кухните са два вида: кухни с площ до 4 кв. м и кухни с площ 4 и повече кв. метра. Площта на големите кухни се включва в жилищната площ, защото те обикновено се използват като кухни и дневни стаи, а понякога и за спане. Площта на малките кухни се включва към спомагателната площ.

Не се отделят в самостоятелна група стаите, които се използват за кабинети, работилници, ателиета и други подобни.

Жилищна и спомагателна площ

Дължината и ширината на жилищните помещения е измервана с точност до сантиметри. В картите обаче площта се посочва закръглено - в цели квадратни метри.

Наличие на инсталации

Наличието на водопровод, канализация, електрическа инсталация и централно отопление е регистрирано само за жилищата, тъй като те са изцяло свързани със самите жилища. Има случаи, когато в някои многожилищни сгради само една част от жилищата са снабдени с даден вид благоустройство, а другите жилища не притежават такава.

Форма на собственост на жилищата

Данните за формата на собственост се отнасят само за жилищата. При разработката на събрания материал се разработват и сградите по форма на собственост, предвид формата на собственост на жилищата. В случаите, когато в една сграда има жилища с различна форма на собственост, сградата се отнася по преобладаващия вид на форма на собственост.

Наличие на баня и средства за удобство

Събрани са данни за наличието на баня и средства за комфорт само в градовете, тъй като тези елементи на бита на населението са сравнително по-слабо разпространени в селата.

Събраната информация за сградите и жилищния фонд в държавата е разработена в 81 таблици, от които 23 таблици за сградите и 56 таблици за жилищата.

Публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд през 1965 година

Събраната при преброяването на населението на 1 декември 1965 г. статистическа информация за населението се разработва в 121 таблици, от които 47 таблици по основните демографски и икономически признаци, 28 таблици за домакинствата и семействата, 24 таблици за фертилността, 16 таблици за миграцията и 6 таблици за разпределението на населените места според броя на населението.

Първата серия публикации, съдържащи резултати от проведеното преброяване, са предварителните резултати, които се разработват и издават с цел да се задоволи необходимостта на държавата от актуална информация за населението и жилищния фонд.

Предварителните резултати са изработени въз основа на сводните ведомости, които градските и общинските съвети изготвят непосредствено след самото преброяване. Те са публикувани в три тома:

- Том I съдържа данни за броя на населението по населени места;
- Том II съдържа данни по населени места за разпределението на населението по пол и основни възрастови групи към 1 декември 1965 година;
- Том III съдържа данни за преброените сгради и жилища, за броя на стаите и холовете в тях и за размера на жилищната площ.

Като част от предварителните резултати излиза втора серия публикации за броя на населението по населени места и окръзи, издадени са 28 тома.

В трета серия са публикувани окончателните резултати от преброяването в 28 тома по окръзи, в които се съдържа информация за категории население, пол, семейно положение, възраст, образование, специалности, отрасли, занятия, източници и средства за съществуване, активност, сектори на народното стопанство и обществени групи.

В четвърта серия са включени резултатите от преброяването на сградите и жилищния фонд общо за страната и по окръзи. Информацията е публикувана в 28 тома на български език.

Публикациите от преброяването проведено на 1 декември 1965 г. са на български език и са налични в библиотеката на НСИ.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА:

Програма на преброяването на населението и на жилищния фонд на 1 декември 1965 г. (1964). София, ЦСУ при МС, офсетов печат при ЦСУ, 250 с.

Резултати от преброяването на населението на 1.XII.1965 г. (1968). Т. I., част първа. Общо за НР България. София, ЦСУ при МС, офсетов печат при ЦСУ, 514 с.

Резултати от преброяването на населението на 1 декември 1965 година (1966). Трипроцентова репрезентативна разработка. София, ЦСУ при МС, офсетов печат при ЦСУ, 114 с.

Резултати от преброяването на сградите и жилищата в НР България (1966). София, ЦСУ при МС, офсетов печат при ЦСУ, 364 с.